

Asile Betül KOÇ

**OBJEKTİF İSNADİYET İLKESİ ÇERÇEVESİNDE
DEPREMDE YIKILAN BİNALAR NEDENİYLE
MEYDANA GELEN ÖLÜM VE YARALANMALARA
İLİŞKİN CEZAİ SORUMLULUK**

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	VII
ÖN SÖZ.....	IX
KISALTMALAR.....	XXIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM DEPREM KAVRAMI, TANIMI - DEPREMLERİN TÜRLERİ - TARİHTE YAŞANAN BÜYÜK DEPREMLER - DEPREM SONRASINDA İŞLENEN SUÇLAR VE İSTATİSTİKİ VERİLER

1.1. Deprem İle İlgili Kavramlar ve Tanımlar.....	3
1.1.1. Afet.....	3
1.1.1.1. Doğal Afetler.....	5
1.1.1.2. Doğal Olmayan Afetler.....	6
1.1.2. Deprem	8
1.1.2.1. Deprem Türleri	12
1.1.2.2. Depremin Afete Dönüşmesi.....	14
1.1.3. Fay ve Fay Hattı	15
1.1.4. Deprem Levhası -Tektonik Levha.....	17
1.1.4.1. Levha Sınırı Türleri	18
1.1.4.2. Levha Fay İlişkisi.....	19
1.1.4.3. Türkiye’ nin Levha Sınırları Bağlamında Anadolu Levhası ve Levha-Fay İlişkisi.....	20

1.1.4.4.	Kuzey Anadolu Fayı Özelinde Levha-Fay İlişkisi.....	21
1.1.4.5.	Kuzey Anadolu Fayı ile Doğu Anadolu Fayının Karşılaştırmalı Analizi.....	22
1.1.4.6.	Türkiye Özelinde Levha-Fay İlişkisine Dayalı Genel Sonuç ve Değerlendirme.....	23
1.1.5.	Deprem Dalgaları.....	25
1.1.5.1.	Cisim Dalgaları.....	25
1.1.5.2.	Yüzey Dalgaları.....	26
1.1.6.	Deprem Merkez Derinliği -Odak Derinliği	26
1.1.7.	Depremin Şiddeti.....	27
1.1.8.	Depremin Büyüklüğü.....	29
1.1.8.1.	Depremin Büyüklüğü ile Depremin Şiddetinin Karşılaştırmalı Analizi.....	30
1.1.8.2.	Depremin Büyüklüğü ve Gerçekleşme Sıklığı	31
1.1.8.3.	Türkiye Özelinde Depremin Büyüklüğü ve Gerçekleşme Sıklığı	32
1.1.9.	Deprem Kuşakları	34
1.1.9.1.	Türkiye'nin Alp-Himalaya Deprem Kuşağındaki Konumu	36
1.1.10.	Depremin Doğal Sonuçları	37
1.1.11.	Deprem Biliminin Tarihsel Süreci	38
1.1.11.1.	1755 Lizbon Depremi ve Deprem Biliminin Temellerinin Atılması	40
1.1.11.2.	19. Yüzyılda Deprem Biliminin Gelişimi	41
1.1.11.3.	20. Yüzyılda Sismolojinin Kurumsallaşması	43
1.1.12.	Anadolu'da Yaşanan Büyük Depremler	45
1.1.12.1.	Anadolu' da Antik Çağda Yaşanan Büyük Depremler	45
1.1.12.2.	Anadolu'da Orta Çağ'da (Bizans-Selçuklu Dönemi) Yaşanan Büyük Depremler.....	48
1.1.12.3.	Anadolu'da Osmanlı Devleti Döneminde Yaşanan Büyük Depremler.....	50

1.1.12.4. Cumhuriyet Döneminde Anadolu' da Yaşanan Büyük Depremler	53
1.1.12.4.1. 1924 Erzurum Depremi	53
1.1.12.4.2. 1939 Erzincan Depremi	56
1.1.12.4.3. 1942 Erbaa-Tokat Depremi	59
1.1.12.4.4. 1943 Ladik (Samsun) Depremi	60
1.1.12.4.5. 1944 Gerede-Bolu Depremi	62
1.1.12.4.6. 1966 Varto-Muş Depremi	66
1.1.12.4.7. 1970 Gediz –Kütahya Depremi	67
1.1.12.4.8. 1975 Lice -Diyarbakır Depremi	69
1.1.12.4.9. 1976 Muradiye-Çaldıran-Van Depremi	70
1.1.12.4.10. 1983 Erzurum – Kars Depremi	73
1.1.12.4.11. 1999 İzmit Depremi	75
1.1.12.4.12. 1999 Düzce Depremi	75
1.1.12.4.13. 2011 Van Depremi	80
1.1.12.4.14. 2023 Kahramanmaraş Depremleri	88

İKİNCİ BÖLÜM

DEPREMDE MEYDANA GELEN ÖLÜM VE YARALANMALARA İLİŞKİN NEDENSELLİK BAĞINI ETKİLEYEN DURUMLAR VE OBJEKTİF İSNADİYET TEORİSİ

2.1. İliyet – Nedensellik Bağı	93
2.2. İliyet Bağı İle İlgili Teoriler	96
2.2.1. Şart Teorisi – Şartların Eşitliği Teorisi	98
2.2.2. Etkin Sebep Teorisi	103
2.2.3. Uygun Sebep Teorisi	104
2.2.4. Hukuki Önem Teorisi	107

2.2.5. Teorilerin Değerlendirilmesi	109
2.3. İlliyyet Bağına İlişkin Özel Durumlar	110
2.3.1. Alternatif – İkili – Seçimlik İlliyyet.....	110
2.3.2. Kümülatif – Biriken - İlliyyet	113
2.3.3. İlliyyetin Atipik Gelişimi	116
2.3.4. Varsayılan – Hipotetik - İlliyyet.....	118
2.3.5. Öne Geçen İlliyyet.....	120
2.3.6. Toplu Kararlarda İlliyyet.....	122
2.4. Objektif İsnadiyyetin Tespiti	125
2.4.1. Hareket ile Netice Arasında Nedensellik Bağı Bulunmalıdır	129
2.4.2. Netice Failin Eseri Olmalı ve Failin Nedensellik Bağı Üzerinde Hakimiyeti Bulunmalıdır	131
2.4.3. Davranış Hukuken Tasvip Edilmeyen ve İzin Verilen Riskli Aşan Bir Tehlike Oluşturmalı ve Bu Tehlike Neticeye Yansımalıdır.....	134
2.4.4. Netice İhlal Edilen Normun Koruma Alanı İçinde Olmalıdır.....	136
2.5. Depremde Meydana Gelen Ölüm ve Yaralanmalara İlişkin Nedensellik Bağını Etkileyen Durumlar.....	138
2.5.1. Deprem Şiddeti – İvmesi – Büyüklüğü.....	140
2.5.2. Depremin Süresi.....	143
2.5.3. Depremde Zemin Davranışı ve Yapıya Etkisi	145
2.5.4. Eski Binalarda Kötü İnşaat ve Tasarım Uygulamaları.....	149
2.5.4.1. Boyuna Donatının Kenetlenmesi.....	153
2.5.4.2. Kiriş Donatılarının Eksik Kullanımı	154
2.5.4.3. Enine Donatı – Etriye - Eksikliğinin Yapısal Davranışa Etkisi.....	155
2.5.4.4. Yapısal Elemanlarda Alışılmadık Donatı Kullanımı.....	158
2.5.4.5. Beton Basınç Dayanımı	160
2.5.4.6. Büyük Perdeler, Yetersiz Donatılmış Perdeler veya Perde Elemanların Olmaması	163

2.5.4.7.	Kısa Kolonlar ve Kolonların Kötü Yerleşimi.....	164
2.5.4.8.	Yumuşak Katlar – Pilotis Düzensizliği.....	165
2.5.4.9.	Mekanik ve Elektrik Tesisatlarına İlişkin Kötü Uygulamalar.....	166
2.5.4.10.	Binalarda Su Yalıtımının İyi Olmaması	167
2.5.5.	İnşaat Sırasında veya Binanın Kullanım Süresi Boyunca Yapılan Keyfi Değişiklikler - Binaların Kötü Kullanımı	170
2.5.6.	Değişik Dönem ve Koşullarda İnşa Edilmiş Yapıların Olası Deprem Performansları.....	172
2.5.6.1.	1968 Yılı Öncesi İnşa Edilen Binaların Deprem Performansı.....	174
2.5.6.2.	1968 Deprem Yönetmeliği' ne Göre İnşa Edilmiş Binaların Deprem Performansı	176
2.5.6.3.	1975 Deprem Yönetmeliği' ne Göre İnşa Edilmiş Binaların Deprem Performansı	177
2.5.6.4.	1997 ve 2007 Deprem Yönetmeliklerine Göre İnşa Edilmiş Binaların Deprem Performansı.....	179
2.5.7.	Korozyon	180
2.5.8.	Eski Binaların Güçlendirilmemesi.....	182

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEPREMDE MEYDANA GELEN ÖLÜM VE YARALANMALARLA İLGİLİ SUÇ TİPLERİ

3.1.	Kasten Öldürme.....	187
3.1.1.	Suçla Korunan Hukuki Değer	190
3.1.2.	Suçun Unsurları.....	192
3.1.2.1.	Tipiklik.....	193
3.1.2.2.	Tipikliğin Maddi Unsurları.....	194
3.1.2.2.1.	Fiil	194
3.1.2.2.2.	Fail	195
3.1.2.2.3.	Mağdur.....	196

3.1.2.2.4.	Suçun Konusu	197
3.1.2.2.5.	Netice	197
3.1.2.2.6.	İllyet Bağı ve Objektif İsnadiyet.....	198
3.1.2.3.	Tipikliğin Manevi Unsurları	199
3.1.2.3.1.	Olası Kastla Öldürme	199
3.1.2.3.2.	Hukuka Aykırılık Unsuru	204
3.2.	Kasten Yaralama Suçu	204
3.2.1.	Suçla Korunan Hukuki Değer	207
3.2.2.	Suçun Unsurları.....	208
3.2.2.1.	Tipikliğin Maddi Unsurları.....	209
3.2.2.1.1.	Fiil	209
3.2.2.1.2.	Fail	210
3.2.2.1.3.	Mağdur.....	211
3.2.2.1.4.	Suçun Konusu	211
3.2.2.1.5.	Netice	212
3.2.2.1.6.	Nedensellik Bağı ve Objektif İsnadiyet	213
3.2.2.2.	Tipikliğin Manevi Unsurları	214
3.2.2.3.	Hukuka Aykırılık Unsuru	214
3.2.2.4.	Kasten Yaralama Suçunun Nitelikli Halleri ve Yaptırım	215
3.3.	Taksirle Öldürme Suçu	216
3.3.1.	Suçla Korunan Hukuki Değer	218
3.3.2.	Suçun Unsurları.....	218
3.3.2.1.	Tipikliğin Maddi Unsurları.....	219
3.3.2.1.1.	Fiil: Dikkat ve Özen Yükümlülüğüne Aykırı Davranış.....	219
3.3.2.1.2.	Fail	224
3.3.2.1.3.	Mağdur.....	225
3.3.2.1.4.	Suçun Konusu	226
3.3.2.1.5.	Netice	226

3.3.2.1.6. İlliyet Bağı ve Objektif İsnadiyet.....	228
3.3.2.2. Tipikliğin Manevi Unsurları	233
3.3.2.3. Hukuka Aykırılık Unsuru.....	241
3.3.3. Kusurluluk.....	241
3.3.4. Özel İçtima Hükmü: Fiilin Birden Fazla İnsanın Ölümüne ya da Bir veya Birden Fazla Kişinin Ölümü ile Birlikte Bir veya Birden Fazla Kişinin Yaralanmasına Sebeup Olması.....	245
3.3.5. Taksirle Öldürme Suçunda Şahsi Cezasızlık Sebebi veya Ceza İndirimi Gerektiren Şahsi Sebep	247
3.4. Taksirle Yaralama Suçu	250
3.4.1. Suçla Korunan Hukuki Değer	251
3.4.2. Suçun Unsurları.....	252
3.4.2.1. Tipikliğin Maddi Unsurları.....	252
3.4.2.1.1. Fiil: Dikkat ve Özen Yükümlülüğüne Aykırı Davranış.....	253
3.4.2.1.2. Fail	254
3.4.2.1.3. Mağdur.....	257
3.4.2.1.4. Suçun Konusu	258
3.4.2.1.5. Netice	258
3.4.2.1.6. İlliyet Bağı ve Objektif İsnadiyet.....	259
3.4.2.2. Tipikliğin Manevi Unsurları	262
3.4.2.3. Hukuka Aykırılık Unsuru.....	264
3.4.3. Kusur Yeteneği.....	264
3.4.4. Suçların İçtimaı ve Özel İçtima Hükmü: Fiilin Birden Fazla Kişinin Yaralanmasına Sebep Olması	266
3.4.5. Taksirle Yaralama Suçunda Şahsi Cezasızlık Sebebi ve Ceza İndirimi Gerektiren Şahsi Sebep.....	266
SONUÇ	269
KAYNAKÇA.....	275